

מסרתי לישיא רשמי על הקונגרס :

מרשמי הקונגרס ומוצאותיו אציין רק אח הכי עיקריים.
עד עכשיו היו רק ועידות מפלגתיות של פועלים יהודים - זה היה
הקונגרס הראשון שחיה גם עולמי וגם מלחי מפלגתי. אין דומה
לקונגרס זה ברבוי המשתתפים. רבע מיליון בוחרים ושולחים יזרים,
מלבד רחבים שהתחפפו באופן בלתי-ישר, כי המשלחת האמריקנית
בלבד היא באח-כוח של רבע מיליון הברים. באופן מיוחד יש לציין
אח גודל ההשתתפות בבולין, כמאה אלף כר-יסי בחירה, ומספר בוחרים
שעלה על הבוחרים לקונגרס הציוני. הרושם הכי עמוק שעשה עלי
הקונגרס היה בדבר, שהקונגרס כינס את כל הדורות החיים אהנו, מהישיש
אדוארד ברנשטיין ועד צעירי השומר, החלוץ הצעיר, י.ו.ב., גורדוניה,
נוער-פוע"צ והתאחדות. כדבר הזה עוד לא היה בקונגרסים היהודים,
יש לציין גם את ההשתתפות הפועלים הדתיים הסוציאליסטיים "דה ועבודה".
ההשתתפות המרבה של אישים סוציאליסטיים, לא רק יתירים
אלא של מפלגות שלמות, כמו המפלגה מבריתית, הצרפתית, הבלגית,
הגרמנית, שהיו להם באי-כוח ישרים בקונגרס הוכיחה את הכימפטיה
הרחבה של הסוציאליסמוס המערבי לציונות העובדה.
הברכות המרובות מכל קצוי העולם ומכל חוגי העם והאישים
היהודים הכי חשובים מוכיחות על התד הרחב של הקונגרס בעם היהודי.
לבסוף - ההשתתפות של אנשי הרוח היהודים הכי גדולים, זה
היה קונגרס על קבוצה, נוער ורוח.
על הסיכויים איני רוצה לתרבות, כי הללו אינן תלויות
מחצאות הקונגרס אלא מהעבודה להבא. אולם אני יכול להגיד שיש רצון
טוב לרכז ולגייס כוחות חברתיים רחבים סביב הפועל העברי וציונות-

העבודה. הקונגרס הכריז על יסוד ליגה קולסית למען א"י העובדת.
הליגה האחד לא רק ציונים ידי א"י העובדת, אלא גם כוחות עממיים
סוציאליסטיים ודימוקרטיים - פרוגרסיביים, שאינם ציונים גמורים,
אבל יודעים להעריך את הערכים והקנינים ההיסטוריים, הלאומיים
והסוציאליים, הנוצרים על-ידי הפועל היהודי בארץ. על-ידי כך
חוגבר העבודה הפוליטית העצמית של הפועלים, בקרב הסוציאליסטים
האינטרנציונלי וביחוד בקרב מפלגת העבודה הבריטית. יוצרו
אפשרויות יותר רחבות לארגון הפועל הערבי ולמשיכת הסוני הערבים
הערבים לפעולה משותפת את התחדדות. במדה יותר גדולה מאז עד
עכשיו יהיה הפועל היהודי לכוח מחנך במפעל כיבוש העם, שבלעדיו
בלחי אפשרי כיבוש הארץ. לבסוף - הליגה האפשר פעולה משקית
עצמית של הפועל היהודי בא"י בחיקף יותר רחב מאשר עד עכשיו.
הפועל היהודי בברית עם הנוער וחרוץ יהיה לגורם מכריע ועומד
בראש עצמו בבנין א"י, ועל-ידו יוצר גם כוח נגדי להשפעת החוגים
הפלומוקרטיים בסוכנות היהודית, אשר יפעל ישירות ובעקיפין על ההרחבת
הדימוקרטיה של הסוכנות ותחזקתה בארגון עממי אחי לבנין א"י.

סכום : הקונגרס בישר את הרעיון של ההגמוניה הלאומית

של מעמד הפועלים בחנוכה הרנסנס היהודית. הליגה צריכה להפוך את
הרעיון הזה לעובדה חיה ויוצרת.